

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

פז.

תורה אור

1 עד ה' מדרב וזו ה' יאמר וא' אליהם נצא
2 וזו השנים וזו חבצא
3 וזאכלים
4 ונבגעים
5 ואמלקות ק' לבי
6 להניח ק' עד ה' מדרב
7 להניח ק' עד ה' מדרב
8 וזאכלים
9 ונבגעים
10 ונבגעים
11 ונבגעים
12 ונבגעים
13 ונבגעים
14 ונבגעים
15 ונבגעים
16 ונבגעים
17 ונבגעים
18 ונבגעים
19 ונבגעים
20 ונבגעים
21 ונבגעים
22 ונבגעים
23 ונבגעים
24 ונבגעים
25 ונבגעים
26 ונבגעים
27 ונבגעים
28 ונבגעים
29 ונבגעים
30 ונבגעים
31 ונבגעים
32 ונבגעים
33 ונבגעים
34 ונבגעים
35 ונבגעים
36 ונבגעים
37 ונבגעים
38 ונבגעים
39 ונבגעים
40 ונבגעים
41 ונבגעים
42 ונבגעים
43 ונבגעים
44 ונבגעים
45 ונבגעים
46 ונבגעים
47 ונבגעים
48 ונבגעים
49 ונבגעים
50 ונבגעים
51 ונבגעים
52 ונבגעים
53 ונבגעים
54 ונבגעים
55 ונבגעים
56 ונבגעים
57 ונבגעים
58 ונבגעים
59 ונבגעים
60 ונבגעים
61 ונבגעים
62 ונבגעים
63 ונבגעים
64 ונבגעים
65 ונבגעים
66 ונבגעים
67 ונבגעים
68 ונבגעים
69 ונבגעים
70 ונבגעים
71 ונבגעים
72 ונבגעים
73 ונבגעים
74 ונבגעים
75 ונבגעים
76 ונבגעים
77 ונבגעים
78 ונבגעים
79 ונבגעים
80 ונבגעים
81 ונבגעים
82 ונבגעים
83 ונבגעים
84 ונבגעים
85 ונבגעים
86 ונבגעים
87 ונבגעים
88 ונבגעים
89 ונבגעים
90 ונבגעים
91 ונבגעים
92 ונבגעים
93 ונבגעים
94 ונבגעים
95 ונבגעים
96 ונבגעים
97 ונבגעים
98 ונבגעים
99 ונבגעים
100 ונבגעים

ז' ביום אחד הכי דרשינן ליה במסכת שבת (97 ע'): הכי גרסינן [פ] יורד למטה ומתעה את הבריות לחטוא ועולה למעלה ומרגיזן שנתנו רשות דלתיב ומסימני ב'ז: לערו של שטן. שהחוקק לשמור הזהירו שלא ליטלה: בעצור הרעיומה. שמתרעם על שהיא עקרה

מעין העולם הבא יְעוֹד זוּה מְדַבֵּר זוּה בֹא וַיֹּאמֶר שְׂדֵים אֱלֹהִים וְגו' עוֹד זוּה מְדַבֵּר זוּה בֹא וַיֹּאמֶר שְׂדֵים שְׂמוּ שְׁלֹשָׁה רֵאשִׁים וַיִּפְשְׁטוּ עַל הַגְּמָלִים וַיִּקְחוּם וְגו' עוֹד זוּה מְדַבֵּר זוּה בֹא וַיֹּאמֶר בִּנְיָד וּבִנְיוֹתֶיךָ אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים יֵין בְּבֵית אַחֵיהֶם הַבְּכוֹר וְהַנֶּה רֹחַ גְּדוּלָּה בָּאָה מֵעֵבֶר הַמְּדַבֵּר וַיִּגַּע בְּאַרְבַּע פְּנוֹת הַבֵּית וַיִּפֹּל עַל הַנְּעָרִים וְגו' וַיִּקֶּם אוֹיֵב וַיִּקְרַע אֶת מַעֲיָלוֹ וַיִּגַּע אֶת רֵאשׁוֹ וְגו' וַיֹּאמֶר עָרוֹם יִצְאֵתִי מִבֶּטֶן אִמִּי וְעָרוֹם אֲשׁוּב שְׁמָה ה' נָתַן וְה' לָקַח יְהִי שֵׁם ה' מְבוֹרָךְ בְּכָל זֶמֶן וְזֶמַן לֹא חָטָא אוֹיֵב וְלֹא נָתַן תַּפְלָה לְאֱלֹהִים ²¹ וַיְהִי הַיּוֹם וַיִּבְרְאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהַתִּיצֵב וְגו' וַיֹּאמֶר ה' אֵל הַשֶּׁמֶן אִי מִזֶּה תִּבָּא וַיַּעַן הַשֶּׁמֶן אֶת ה' וַיֹּאמֶר מִשּׁוֹט בְּאַרְצִי [וְגו'] אָמַר לִפְנֵי רִבְשָׁ"ע שְׁמִתִּי בְּכָל הָעוֹלָם וְלֹא מִצְאֵתִי כַעֲבָדְךָ אֲבִרְהָם שְׂאִמְרַת לוֹ ²³ קוֹם הַתְּהַלֵּךְ בִּקְשׁ לִקְבוֹר שְׂרָה לֹא מִצָּא מָקוֹם לִקְבוֹרָה וְלֹא לִבָּךְ אֵל עֲבָדֵי אוֹיֵב כִּי אֵין כְּמוֹהוּ בְּאַרְצִי וְגו' רַבִּי יוֹחָנָן אֲלֵמְלָא מִקְרָא כְּתוּב אִי אֲפֻשֶׁר לְאוֹמְרוּ הָעוֹלָה וּמִרְנִי נוֹטֵל רְשׁוֹת וְנוֹטֵל נִשְׁמָה ²⁴ וַיַּעַן הַשֶּׁמֶן נִפְשׁוֹ אוֹלָם שְׁלָח נָא יָדְךָ וַיִּגַּע אֶל עֲצָמוֹ וְאֵל בִּשְׂרוֹ אִם זֶמֶן נִפְשׁוֹ שְׁמוֹר וַיִּצָּא הַשֶּׁמֶן מֵאֵת פִּי ה' וַיִּךְ אֶת אוֹיֵב בְּכַף מִשָּׁל לְעֵבֶד שְׂאִמְרוּ לוֹ רַבּוֹ שְׂבוֹר חֲבִית וְשְׁמוֹר אֶת הַיּוֹת הוּא שֶׁמֶן דְּכִתְיִב ²⁵ וַיִּצָּא הַשֶּׁמֶן מֵאֵת פִּי ה' הוּא קָא אֶת נִפְשׁוֹ שְׁמוֹר) ²⁷ רַק אֵלֵיוֹ אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ הוּא זֶמֶן בְּדִידֵיהִ קִיּוּמָא אִ"ר לִוִי שֶׁמֶן וּפְנִינָה לְשֵׁם שְׁמִים הָאֵל בְּתֵר אוֹיֵב אָמַר חֵם וְשָׁלוֹם מִיְנִישִׁי לִיה ²⁸ לְרַחֲמֵנוּתִיהָ וְרַחֲמֵיהָ דְּרִשְׁהָ רַב אַחָא בְרִי יַעֲקֹב בַּפְּפוּנִיָּא אַתָּא תִּיּוֹ וְאָמַר רַבָּא בִּשְׁפַתֵּינוּ לֹא חָטָא בְּלָבוֹ חָטָא מֵאִי אִיפּוֹ מִי הוּא אָמַר רַבָּא בִּקְשׁ אוֹיֵב לְהַפּוֹךְ קַעְרָה עַל הַיּוֹת כְּתַנְאִי אַרְצֵי נִתְּנָה בִּיד רִשְׁעֵי רַבִּי אֲלֵיעֶזֶר אוֹמַר עַל הַיּוֹת לֹא דִּבֵּר אוֹיֵב אֵלָּא כְּלָפִי שֶׁמֶן ³¹ עַל דַּעְתְּךָ כִּי לְפָטוֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוֹלוֹ מִן הַדִּין אָמַר לִפְנֵי חֲמוֹר פְּרִסְתִּיו קְלוּמוֹת בְּרֵאת גֵּן עֵדֶן בְּרֵאת גֵּיהֶנֶם אַהֲדָרוּ לִיה חֲבֵרִיָּה [דְּאִיּוֹב] ³² אָף אַתָּה תִּפֹּר יִרְאָה הָרַע ³³ בְּרָא לוֹ תוֹרָה תְּבַלֵּין דְּרִשׁ רַבָּא מֵאִי דְּכִתְיִב אוֹבֵד עָלֵי תִבָּא מִלְּמַד שְׁהִיָּה גִזּוּל שְׂדֵה מִיתוּמִים וְהוּא ³⁴ (אִיכָא) אֲלֵמְנָה דְּלֹא הוּוּ נִסְבִּי לָהּ הוּוּ אוֹיֵל שְׂדֵי יְהוֹתֵי בְּמֵאֲזוּנִים יִשְׁאוּ יַחַד אָמַר ³⁵ רַב עֲפְרָא לְפוּמִיָּה שֶׁתִּיּוֹ דִּידוֹ עַל שְׁנֵינוּ אָמַר ³⁶ רַב עֲפְרָא לְפוּמִיָּה דְּאִיּוֹב מֵהָ אֲתִבּוֹנֵן עַל כְּתוּלָה אָמַר רַבָּא ³⁷ עֲפְרָא לְפוּמִיָּה סִתְכַל דְּכִתְיִב ³⁸ הִנֵּה נָא יִדְעֵתִי כִּי אֲשֶׁה יֶפֶת מִרְאָה כִּי יוֹרֵד שְׂאוּל לֹא יַעֲלֶה אָמַר רַבָּא מִכָּאֵן שְׂכַפֵּר פִּצְעֵי חֲנָם ³⁹ אָמַר רַבָּה אוֹיֵב בְּסַעְרָה חֲרָף וּבְסַעְרָה יִשְׁמַר לִפְנֵי רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם שְׂמָא רֹחַ סַעְרָה הַשִּׁיבוּהוּ דְּכִתְיִב ⁴⁰ וַיַּעַן ה' אֶת אוֹיֵב מִן הַסַּעְרָה וַיֹּאמֶר לוֹ הִרְבָּה נִימִין בְּרֵאתִי בְּאָדָם וְכָל נִימָא תִּים יוֹנֻקוֹת מִגּוּמָא אַחַת שְׂאֲלֵמְלִי שְׁתִּים יוֹנֻקוֹת מֵאֵל גּוּמָא לֹא תִתְחַלֵּף לִי בֵּין אוֹיֵב לְאוֹיֵב תִּתְחַלֵּף בְּרֵאתִי בְּעֵבִים וְכָל טִיפָּה וְטִיפָּה בְּרֵאתִי לָהּ אוֹת מִדְּפּוֹס אַחַד שְׂאֲלֵמְלִי שְׁתֵּי טִיפִּין יוֹצְאוֹת יֵאָה פִּירוֹת בֵּין טִיפָּה לְטִיפָּה לֹא תִתְחַלֵּף לִי עֲלֵה לִישְׁנָא דְּדִפּוֹס הִיא אָמַר רַבָּה בְרִי שִׁילָא לְחִיזִי קוּלוֹת הִרְבָּה קוּלוֹת בְּרֵאתִי בְּעֵבִים וְכָל יְהוּ שְׁתֵּי קוּלוֹת יוֹצְאוֹת מִשְׁבִּיל אַחַד שְׂאֲלֵמְלִי עוֹלָם בֵּין קוֹל לְקוֹל לֹא תִתְחַלֵּף לִי בֵּין אוֹיֵב לְאוֹיֵב תִּשְׁמוֹר יַעֲלֶה זֶו אֲכַזְרִית עַל בְּנֵיהִ בִּשְׁעוֹתֵי שְׂכוּרֵת לְלֵדָת

וּמִעַיִן הָעוֹלָם הַזֶּה. כְּדִכְתִּיב (ירמיה' ל"א) הִרָא יוֹלַדְתָּ יַחֲדוֹ הָרִיִּן וְלֹא כִבְמִתְנִיפָא תָנָא יוֹרֵד וּמַסְעָה וְעוֹלָה וּמִרְגִּזוֹ נוֹטֵל רְשׁוֹם וְנוֹטֵל גִּשְׁמָה.]
וְחַמַּת הַמֶּלֶךְ כִּשְׁטָנֶיהָ נוֹטֵל מִמֶּנּוּ רְשׁוֹת לְהַרְוֹ אֶת הַחוּטוֹת מִן הַנֶּפֶשׁ אִיּוֹב שֶׁלֹּא תֵּלֵךְ אֶלְמָא בִּידִידָהּ קִיּוּמָא. לִיטּוֹל אֶת הַנֶּפֶשׁ וְחַמַּת פִּלְלָא: לְהַפּוֹךְ קַעְרָה עַל פִּיהָ. (א) לְעַקּוֹר כָּל כְּבוֹד שְׂחִירָךְ וְגוֹיָךְ: לְפַטּוֹר אֶת כָּל הָעוֹלָם כּוּלּוֹ. מִדֵּינוּ שֶׁל הָקֶבֶד"ה לומר שְׂחִירָסִין
הֵן (א) הָקֶבֶד"ה שֶׁבָּרָא (א) הַיְיָ"ר וְהֵי קִאֲמֵר עַל דַּעֲמָךְ כִּי לֹא אֲרַשֵּׁי
אֶת הָיִיתָ חֶפֶץ לֹא הָיִיתָ רַעֲשִׁי: בְּרָאָה שׁוֹר בְּפִרְסוֹת אֲדוּקוֹת
בְּפִרְסוֹת קְלוּטוֹת. אֶת זֶה טַהֲרַת וְאֵת זֶה טִמְאַת הַכֹּל בָּא עַל
יָדָךְ אֲתָה בְּרָאָת בּוֹ סִימְנֵי הַטּוֹמְאָה: בְּרָאָה לְדִיקוּסִים. ע"י יָרָ טוֹב:
בְּרָאָה רַעֲשִׁים. עַל יְדֵי יָרָ הִרַע לְפִיכָךְ אֵין נִיטוֹל מִדָּךְ כִּי מִי
יַעֲבֹב אֲנוּסִין הֵן הַחוּטוֹתָיִן: בְּרָא לֹא טוֹרָה. (א) הֵן תַּזְלִין
שֶׁהֵיא מִטְּבֵלֶת אֶת הַרְוֹרִי עֲצִירָה כְּדֹאמֵר בַּעֲלֵמָא (קדוּשָׁן
דִּקְדִּי: אֵם פִּגַּע בָּךְ מִנוּוֹל זֶה מִשְׁכַּח לְבִית הַמִּדְרָשׁ אֵם אֵין
הוּא נִימוּח כ' הַלֶּכֶךְ לֹא אֲנוּסִין יִנְהוּ שְׁהֵי יִכּוּלִין לְהַזִּיל עֲמָן:
בְּרָאָה אֲדוּרָה. שֶׁהֵיא קְבוֹר שֶׁהֵיא אֲדוּרָה אֵת: שְׁדֵי שִׁמְיָה
עוֹלָוָה. בְּרָאָה שֶׁהֵיא קְבוֹרָתָהּ אִו מִדְּבַר זֶה לְהַשְׁמִינָה: בְּחִרְוָה
לְכַלְכַּל שְׂמִיָּה. מִדְּבַר לִפְנֵי הַשְׂמִינָה כְּלֹאם הַמַּתּוּכָה לְחִצְרֵי בָא וְשִׁקּוֹל
מִמִּי חִיב לְחִצְרֵי: מִן הַסַּעֲרָה. לָשׁוֹן שִׁיעַר כְּדִקְמֵי הִרְבָּה יִמִּין
בְּרִאֲמִי בְּלֹאס: מִטְּשַׁעְשׁוֹת אֵם הָאֲרֵץ. עוֹשׂוֹת אֵם הָאֲרֵץ כְּטִיט:

בבראשית לארכה ולרחבה כי לך אתננה⁶ ויבשעה
ההרהר אחר מדותיך⁴ ויאמר ה' אל השמן השמן
ועודנו מחזיק בתומתו ותסיתני בו לבלעו חנם אמר
כאדם שמסיתין אותו וניסת במתניתא תנא יורד ומת
את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד
לא⁵ (על) פניך יברכך ויאמר ה' אל השמן הנו בידך או
וגו' אמר רבי יצחק קשה צערו של שמן יותר משל א
יינה אמר ר"ל הוא שטן הוא יצר הרע הוא מלאך ר
יצר הרע כתיב התם⁶ רק רע כל היום וכתיב הכא
מלאך המות דכתיב (רק)⁴ [אך] את נפשו שמור א
נתכונו שטן כיון דחזיא להקדוש ברוך הוא דנמיה דעון
דאברהם פנינה דכתיב⁷ וכעסתה צרתה גם כעס בע
שטן נשקיה לכרעיה⁹ בכל זאת לא חטא איוב בש
קאמר¹⁰ ארץ נתנה ביד רשע פני שופטיה יכסה אם ל
פיה אמר ליה אב"י לא דבר איוב אלא כנגד הש
בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר לו רבי יהו
לא ארשע ואין מידך מציל אמר רבא בקש איוב
רבונו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות בראת
בבראת צדיקים בראת רשעים מי מעכב על ידך ומא
ותגרע שיחה לפני אל ברא הקדוש ברוך הוא יצר
בברכת אובד עלי תבא ולב אלמנה ארנין ברכת
ומשביחה ומחזירה להן ולב אלמנה ארנין דכל היכא ד
שמייה עילויה והוון אתו נסבי לה¹⁴ לו שקול ישקל כע
דאיוב חברותא כלפי שמיא¹⁵ לו יש בינינו מוכיח
כלום יש עבד שמוכיח את רבו¹⁶ ברית כרתי לעיני
דאיוב איהו באחרניתא אברהם אפילו בדידיה לא א
את מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה¹⁸ כלה ענן וי
איוב בתחיית המתים¹⁹ אשר בשערה ישופני והרבה
השיבוהו בסערה חרף דכתיב אשר בשערה ישו
עברה לפניך ונתחלף לך בין איוב לאויב בסערה
וויאמר [וגו']²¹ אזור נא כגבר חלציך אשאלך והוד
ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה שלא יהו
מגומא אחת מוחשיכות מאור עיניו של אדם בין
לי²² מי פלג לשטף תעלה [וגו'] הרבה טיפ
דפוס בפני עצמה כדי שלא יהו שתי טיפין
ממדפוס אחד מטשטשות את הארץ ואינה מת
בין איוב לאויב נתחלף לי מאי משמע דהאי
דכתיב²³ ויעש תעלה כבית סאתים זרע ודרך
קול וקול בראתי לו שכול בפני עצמו כדי שלא
שתי קולות יוצאות משביל אחד מוחריבין את כל
נתחלף לי²⁴ הידעת עת לדת יעלי סלע חולל אילוח

מסורת הש"ס

(א) [סנהדרין קידא, ג] ז"ל
אל, ג) [ס"א לחימומיה],
(ד) [קדושין ל:, ה] זע"י
ליחא, ו) ז"ל רבא,
(ז) [נפסקים שלפנינו כתיב לא
כאל"ף], ז"ל רבא,
(ט) [גדה גב.] [ווסס איתא
רבא], י) ע"י מוס' ע"ז ח'
ד"ה מעוט,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא איהו
באחרניתא לא אסתכל
אברהם אפי' בדידיה כ"ל
ומיבז עפרא לפומיה דאיוב
נמחק: (ב) רש"י ד"ה להפוך
קערה על פיה כלומר
לעקור: (ג) ד"ה לפטור וכו'
שצרא להם יאמר: (ד) ד"ה
בראת לו תורה מנציל כ"ל
ומיבז הן נמחק:

מוסף רע"י

ח"ו מינשי ליה
לרחמנותיה דאברהם. כדי
שלא יהא נשכח לפני אליהו
וזמורו של אברהם (י"א ב א ז).
בפפוניא. שהיה דר בפפוניא
(קדושין לז. ושם: ב"פ 99א).
מן הסערה. כלומר משער
הראש אני משקיף משונה (נדב)
(בב.).

רבינו גרשום

מעין העולם הבא. שלאלתר
תיכף לחישיהו היה ורועת
בשם יד יתרון מלך ויהי שבת
ליום ורועתו. כן היה
יצא אל ורועתו ונשג
בקדוה נעמר טו כדאם
מסתיין אותם
נסת על ידיתו כעבור
הערימה. מה רעמים מלך
לעולם אי אפשר להטו
כך היהה מחרתית ומכנסת
אותה היה שחשקו ורואים
לעם שהיה לה לדתה: ואם
בלבו אטא. שהיה מחשב
לעולם (כפ) ורועתו
אשר לא כן: להפך קעה
לעם. היה קעה ריאת
העולם. כלומר אשר דין
אמל: על דעתן כי היה
אשר. כלומר דין ריאת
אשר אם היה בדתן
להטות לטובה לא היה
רשע וכעבור שלש שנים כן
אין מידן מצלי: מן מעכב
על דין: היה קעה ריאת
צדק: אף אתה חפר.
שחשקו כן חפר ריאת
חטא מבני אדם ורועת
תלמה: חסדו: ברל לו תבלין
נגנו. מלך שכלה היה
אדם נעסוק בתורה ויהי
שכחוריה שדהו
משוחבת. ורועת היה חסד
שגולה לו: היה שמה
היה חסדו. היה מצאם
שהיה קרובו: ברחוקא
לחל: קדאמי שריא
לחל: גנוא נא דעדינ. שכראה
בראם במים: היה שם תעלה.
היה מלך ששם תעלה.

18 כֵּלָה עַל וַיִּלֶךְ כִּן יוֹרֵד שְׂאוֹל לֵאמֹר: אִיבֹב אֵיךְ
19 אֲשֶׁר בִּשְׁעָרָה יִשְׁמְעוּ וְהִרְבָּה פָּצְעָה חֲבֵם: אִיבֹב טִי 20 וַיֵּץ יָאֵת אִיבֹב מִן הַסְּעָרָה וַיֹּאמֶר: אִיבֹב לֹא אֶחָד
21 אָזָּךְ נָא בְּגִבֹּר הַלְחִיץ וְאֶשְׁאֹף וְהוֹדִיעֵנִי: אִיבֹב לֹא גִמַּל 22 מִי
23 וַיִּבְנֶה אֶת הָאֲבָנִים מִזִּבְחַם בִּשְׁם יְיָ וַיַּעַשׂ תַּעֲלֵה בְּבֵית סֹתִים וְרַע סִבִּיב לְמִזְבֵּחַ מִלְכִּים יֵאָה לֹא 24
25 וַהֲדַעַת עַת לְדֹת יַעֲלִי סִלְעֵי חֲלָל אִילוֹת תִּשְׁמֹר: אִיבֹב לֹא אֶחָד